

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Стефанюк Галина Василівна

**ЕТНОПОЛІТИЧНІ ПРОЦЕСИ В ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ В РОКИ
ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ:
ДЖЕРЕЛА ТА ІСТОРИОГРАФІЯ**

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК
для студентів спеціальності 032 Історія та археологія

Івано-Франківськ – 2025

УДК 94 (477) (093)

ББК 63.3 (4 Укр)

С – 79

Навчально-методичний посібник «Етнополітичні процеси в Західній Україні в роки Другої світової війни: джерела та історіографія. Навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 032 Історія та археологія» підготувала кандидат історичних наук, доцент кафедри історії Центральної та Східної Європи і спеціальних галузей історичної науки Стефанюк Галина Василівна.

Рецензенти:

доктор історичних наук, професор

Пилипів Ігор Васильович

Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника

кандидат історичних наук, доцент

Марущенко Олександр Володимирович

Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника

Рекомендовано до друку Науково-методичною комісією (протокол № 5 від 30 грудня 2024 р.) та Вченою радою Факультету історії, політології і міжнародних відносин Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (протокол № 6 від 23 січня 2025 р.)

Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Програмні компетентності та результати навчання	7
Інформаційний обсяг навчальної дисципліни.....	9
Семінарські заняття.....	14
Питання для самостійного опрацювання.....	34
Індивідуальні завдання.....	35
Система оцінювання навчальної дисципліни.....	36
Політика навчальної дисципліни.....	47
Тестові завдання.....	48
Рекомендована література.....	58

ВСТУП

Друга світова війна, бачена в контексті українських проблем, належить до найбільш сфальсифікованих періодів української історії. В процесі національно-державної розбудови суверенної України, духовного відродження українського народу, піднесення його історичної свідомості, гострою потребою стало вивчення історії України, позбавленої політизації, заідеологізованості, кон'юнктурних спекуляцій.

Реалізація цього завдання є неможливою без ґрунтовного переосмислення усього історичного шляху українського народу, відображення історичних реалій в наявних джерелах, їх публікації та використання в історіографії. Це, певною мірою, відноситься й до періоду Другої світової війни, участі в ній українського народу, становища економічного, політичного та культурного фактора в період 1939 – 1945 рр. Дискусії з концептуальних проблем Другої світової війни продовжуються, і це ще раз засвідчує актуальність дослідження окремих її аспектів, у тому числі й функціонування політичного, економічного та культурного життя в умовах війни та утвердження нацистського тоталітарного режиму. Особливістю курсу є багатоплановість і дискусійність теоретичних проблем, синкретичний характер розглядуваних подій та явищ, пропонованих студентам до засвоєння.

«Етнополітичні процеси в Західній Україні в роки Другої світової війни: джерела та історіографія» – це дисципліна, яка вивчає політичні, соціокультурні, економічні процеси в конкретних формах і просторово-часових вимірах на основі джерельної бази та наукових праць. Важливою особливістю курсу є те, що він зорієнтований на засвоєння і застосування студентами спеціальності 032 Історія та археологія теоретичних знань, усвідомлених умінь і навичок, необхідних для здобуття професійної компетентності.

Мета викладання дисципліни – засвоєння і поглиблення теоретичних та практичних знань, умінь і навичок студентів на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти за галуззю знань 03 Гуманітарні науки, спеціальністю 032 Історія та археологія з дисципліни «Етнополітичні процеси в Західній Україні в

роки Другої світової війни: джерела та історіографія»; опанування і застосування ключових теоретико-методологічних засад і методів вивчення та інтерпретації історичного минулого України на основі джерельної бази; формування інтегральної, загальних, фахових компетентностей, достатніх для ефективного розв'язування стандартних і нестандартних комплексних задач у професійній науковій діяльності, що характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Завданням є поглиблене вивчення та закріплення теоретичних положень і фактологічного матеріалу, який викладався на лекціях або засвоювався шляхом самостійної роботи студентів. Під час семінарських занять вони повинні розвивати творче й аналітичне мислення та культуру мови, вчитися самостійно аналізувати історичні джерела. Важливим завданням є усвідомлення студентською молоддю значення і місця джерела в історичній науці загалом та при вивченні історії України зокрема.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основні групи джерел з історії Другої світової війни та їх місцезнаходження;
- основні публікації джерел та їх місцезнаходження;
- класифікацію історичних джерел;
- термінологію навчальної дисципліни;
- методологічні та методичні принципи джерелознавства та історіографії;
- основні стадії роботи дослідника над джерелом;
- основи теорії і методології освіти, необхідні для професійної діяльності, проектувати і здійснювати науковий процес з урахуванням сучасної соціокультурної ситуації і рівня розвитку особистості.

вміти:

- відтворювати знання з історіографії і джерелознавства, необхідними для професійної підготовки історика;

- розуміти та інтерпретувати опрацьований матеріал, володіючи сучасними методами історичного дослідження, у вербальній і невербальній формах різного обсягу й складності;
- давати самостійний критичний та аргументований аналіз джерельних (документальних) матеріалів;
- застосовувати фактологічний матеріал і загальноприйняті критерії оцінки для ідентифікації подій з історії Другої світової війни;
- працювати з джерелами та фаховою літературою;
- виокремлювати головні етапи формування історичних джерел (за хронологічним принципом);
- володіти категоріально-понятійним апаратом;
- організовувати комплексний пошук, неупереджений аналіз та інтерпретацію історичних джерел (як українською, так й іноземними мовами);
- використовувати сучасні інформаційно-технологічні ресурси у навчальній діяльності;
- впроваджувати під час навчання інноваційні технології;
- організовувати ефективну міжособистісну взаємодію суб'єктів освітнього процесу, базовану на здобутих знаннях, демократичних переконаннях і гуманістичних цінностях;
- вдосконалюватися з високим рівнем автономності здобути під час навчання компетенції;
- проводити діяльність, спрямовану на використання історико-культурної спадщини України під час вивчення дисципліни і пропагувати її через просвітницьку діяльність;
- займати активну життєву позицію у відстоюванні своєї точки зору та історичної об'єктивності з проблем минулого та сьогодення;
- ефективно брати участь у різних формах наукової комунікації.

Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми історії та археології у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій і методів гуманітарних та соціальних наук та характеризується комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК).

ЗК 2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3 Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК 6 Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 8 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК 9 Здатність бути критичним і самокритичним.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК 2 Усвідомлення відмінностей в історіографічних поглядах різних періодів та в різних контекстах.

СК 9 Здатність працювати з історичними текстами і документами, коментувати, анотувати їх відповідно до певних критеріїв; презентувати і обговорювати результати наукових досліджень.

СК 10 Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією.

Програмні результати навчання

ПРН-1 Знати найважливіші факти історичного минулого українського народу і історії людства загалом, а також мати більш глибокі знання про певний історичний період або проблему.

ПРН-2 Розуміти контекст і причини відповідних історичних подій та використовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН-3 Знати основні підходи до вивчення вітчизняної та світової історії, принципи і методи історичного пізнання, основні типи і види історичних джерел.

ПРН-5 Вміти працювати з письмовими, речовими, етнографічними, усними, архівними та іншими історичними джерелами.

ПРН-6 Виявляти взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі, аналізувати суспільні процеси в історії України у контексті європейської та світової історії.

ПРН-13 Розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот, ефективно співпрацювати з носіями різних історичних та культурних цінностей.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Джерела до вивчення проблеми етнополітичних процесів в Західній Україні у роки Другої світової війни

Поділ основних джерел, залежно від характеру інформації, що в них міститься, на: 1) документи і матеріали фондів центральних та обласних державних архівів; 2) збірники опублікованих документів і матеріалів; 3) матеріали періодики воєнного часу; 4) спогади.

Архівні матеріали в колишніх спецфондах Центрального державного архіву вищих органів влади і управління України (ЦДАВО України), Центрального державного архіву громадських об'єднань України (ЦДАГО України) та державному архіві Волинської області (ДАВО), державному архіві Івано-Франківської області (ДАІФО), державному архіві Львівської області (ДАЛО), державному архіві Рівненської області (ДАРО) і державному архіві Тернопільської області (ДАТО).

Збірник документів і матеріалів “Культурне життя в Україні. Західні землі”. Косик В. “Україна в Другій світовій війні /Збірник німецьких архівних матеріалів/”. “Німецько-фашистський окупаційний режим на Україні. Збірник документів і матеріалів”. Сергійчук В. “ОУН-УПА в роки війни. Нові документи і матеріали” та ін.

Матеріали періодичних видань. Різні за характером і спрямуванням – суспільно-громадські, мистецькі, освітянські, господарські газети. Періодична преса як інформаційне джерело і вияв суспільно-політичного та культурно-освітнього процесу. Масові щоденні газети “Краківські вісті”, “Львівські вісті”, “Українське слово”, “Станіславське слово”, “Українська дійсність”, “Волинь”, “Український голос”, “Стрийські вісті”, “Рогатинське слово”, “Калуський голос”, “Чортківська думка”.

Спогади учасників і очевидців подій Другої світової війни. В. Величківський, В. Витвицький, О. Домбровський, І. Кедрин-Рудницький, В. Яшан, К. Паньківський, В. Кубійович.

Тема 2. Інкorporація Західної України до складу СРСР: історіографія проблеми

Виявлення і розкриття закономірностей відображення в історичній літературі процесу приєднання західноукраїнських земель до СРСР – УРСР та їх радянська. Основні види історіографічних джерел з історії західноукраїнських земель початку Другої світової війни.

Проблеми перетворення західноукраїнського регіону на складову частину Західної України у 1939 р. Концепції радянської історіографії про “воз’єднання західноукраїнських земель з УРСР”, “визвольного походу Червоної Армії на територію Західної України”. Зусилля радянських істориків шляхом маніпуляції фактів та фальсифікації подій виправдати злочинну змову диктаторів Сталіна і Гітлера.

Аналіз сучасного стану вивчення процесів легітимної соборизації українських земель. Статті і монографії І. Біласа, П. Брицького, В. Вісина, Я. Грицака, В. Ковалюка, М. Литвина, О. Луцького, О. Марущенка, А. Руккаса, В. Сергійчука, Ю. Сливки, М. Швагуляка та ін. про західноукраїнські землі у 1939 – 1941 рр., написані на мало- і раніше невідомих архівних документах і матеріалах.

Порівняння підходів до вивчення історії західноукраїнських земель початку Другої світової війни в працях істориків СРСР, України, Польщі, Росії та інших країн. Еволюція вітчизняної історичної думки на різних етапах розвитку суспільства.

Тема 3. Основні тенденції сучасної національної історіографії суспільних процесів в Галичині у роки німецької окупації (1941–1944 рр.)

Встановлення нацистського «нового порядку» 1941 р. в історіографії. Поділ історіографії на два етапи: 1) радянська історіографія (кінець 40-х – кінець 80-х), яка відзначається тенденційністю оцінок та висновків у баченні історичного процесу; 2) початок 90-х років, коли вітчизняна історіографія рішуче відійшла від класового принципу в оцінці історико-суспільних явищ і характеризується

“гострою боротьбою між провідниками тільки позитивного в історії України та їх противниками”.

Адміністративно-територіальні трансформації як об’єкт вивчення сучасних науковців. Українські землі під владою німецького та румунського окупаційних режимів: територіальний вимір.

Етнополітичні процеси 1941–1944 рр. в Галичині у сучасних наукових публікаціях. Статті і монографії І. Біласа, П. Брицького, В. Вісіна, Я. Грицака, В. Ковалюка, М. Литвина, О. Луцького, О. Марущенко, А. Руккаса, В. Сергійчука, Ю. Сливки, М. Швагуляка та ін.

Тема 4. Українсько-польські взаємини в період Другої світової війни в контроверсійному висвітленні науковців

Характерні ознаки сучасного етапу розвитку вітчизняної історіографії. Необхідність вивчення даної проблеми для остаточного подолання складної українсько-польської історичної спадщини. Інтерпретація дослідниками історії взаємин українців і поляків в умовах війни.

Соціальні фактори українсько-польського конфлікту 1943 р. Визначення дослідниками в українсько-польському протистоянні причин аграрного характеру. Ю. Киричук, І. Ільюшин, О. Марущенко, Я. Ісаєвич, А. Портнова, Я. Грицак, З. Ковалевський.

Аналіз вітчизняними науковцями позицій ОУН(Б) і УПА в питанні про українсько-польські взаємини. І. Ільюшин, О. Марущенко, Ю. Сливка, Л. Зашкільняк, Я. Дашкевич, А. Кентій, Т. Ольшанський, Г. Стародубець, М. Попович.

Феномен терору, насильства й тероризму як засіб досягнення політичної мети. О. Лисенко, Т. Вронська, І. Ільюшин.

Сучасна історіографія про результати і доцільність українсько-польського протистояння. І. Ільюшин, О. Марущенко, А. Кентій, Я. Грицак, Я. Дашкевич, Я. Ісаєвич, Л. Зашкільняк, В. Косик.

Тема 5. Самостійницький рух в роки Другої світової війни як об'єкт вивчення сучасних вітчизняних дослідників

Аналіз місця України у планах нацистської Німеччини, висвітлення позицій патріотичних сил щодо українсько-німецьких відносин та характеристика боротьби ОУН за Українську незалежну державу.

Український національний комітет (УНК). Меморандум ОУН(Б) до А. Гітлера від 23 червня 1941 р. Проголошення ОУН(Б) 30 червня 1941 р. "Акту відновлення Української держави". Формування ідеологічно-світоглядних, програмових засадах українського націоналізму. М. Сціборський. С. Ленкавський та його програма ОУН щодо засадничих основ державотворення в Україні.

“Літопис УПА”, “Українська суспільно-політична думка ХХ ст.: документи і матеріали”. Мемуарна література. Спогади Б. Боровця, М. Лебеда, Я. Стецька, П. Мірчука.

“Українське державотворення. Акт 30 червня 1941. Збірник документів і матеріалів”. “ОУН в світлі постанов Великих Зборів і Конференцій та інших документів з боротьби 1929-1955 рр.”

Політичні аспекти діяльності ОУН. Г. Касьянов, Ф. Фасоля, І. Патриляк, М. Гвоздь, С. Кульчицький, А. Русначенко, В. Сергійчук, М. Гнидюк А. Вовк, А. Кентій, І. Льюшин, М. Семиряга, І. Білас, А. Боляновський, Д. Веденеєв, В. В'ятрович, Я. Шашкевич, В. Коваль, В. Кучер, О.Лисенко, О. Марущенко, В. Литвин, І. Патриляк, О. Реєнт, В. Сергійчик, Ю. Сливка, Г. Стародубець, Ю. Шаповал, Б. Ярош та інші.

Етапи становлення історіографії УПА в західній (антикомуністичній), радянській і сучасній історіографія.

Тема 6. Доля української культури за “нового порядку” (1941–1944 рр.): історіографія

Поділ основних джерел, залежно від характеру інформації, що в них міститься, на: 1) збірники опублікованих документів і матеріалів; 2) матеріали періодики воєнного часу; 3) спогади.

Збірник документів і матеріалів “Культурне життя в Україні. Західні землі”. Матеріали періодичних видань. Різні за характером і спрямуванням – суспільно-громадські, мистецькі, освітянські, господарські газети. Періодична преса як інформаційне джерело і вияв суспільно-політичного та культурно-освітнього процесу.

Поділ історіографії за хронлогічним принципом на два етапи: перший – радянська історіографія (кінець 40-х – кінець 80-х), яка відзначається тенденційністю оцінок та висновків у баченні історичного процесу. Другий етап – з початку 90-х років. Відхід вітчизняної історіографії від класового принципу в оцінці історико-суспільних явищ. Упередженістю в оцінці подій, процесів і явищ радянської історіографії.

Сучасна вітчизняна історіографія. О.Лисенко, Н.Антонюк, І.Андрухів, С.Сворак, О.Марущенко, Г.Стефанюк, А.Боляновський та ін. Діаспорна і зарубіжна історіографія про культурні процеси в Західній Україні в 1941 – 1944 рр.

СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

Тема 1. Етнополітичні процеси в Західній Україні у роки Другої світової війни: джерельна база

Основні поняття: історичне джерело, архів, документальні матеріали, періодика, археографія, спогади, мемуари.

Проблеми для обговорення

1. Збірники опублікованих документів і матеріалів.
2. Періодика воєнного часу як джерело до вивчення історії Західної України у 1939–1945 рр.
3. Мемуари учасників і очевидців Другої світової війни.

Література

Збірники опублікованих документів

1. Відновлення Української держави в 1941 році. Нові документи і матеріали / Київський Національний університет імені Т. Шевченка. Центр українознавства. Центральний державний архів вищих органів влади та управління України. К.: Укр. Вид. Спілка, 2001. 198 с.
2. Депортації. Західні землі України кінця 30-х – початку 50-х рр. Документи, матеріали, спогади. У трьох томах. Т. 1. 1939-1945 рр. Львів: вид-во Інституту укр-ва НАНУ, 1996. 752 с.
3. Косик В. Україна в Другій світовій війні /Збірник німецьких архівних матеріалів/. Т. 3. Львів, 1999. 384 с.
4. Культурне будівництво в Українській РСР. Червень 1941-1950 рр. /Збірник документів і матеріалів. К.: Наукова думка, 1989. 576 с.
5. Культурне життя в Україні. Західні землі. Документи і матеріали. К.: Наукова думка, 1995. Т. 1.: 1939-1953. 1995. 742 с.

6. Німецько-фашистський окупаційний режим на Україні. Збірник документів і матеріалів. К.: Політвидав. України, 1963. 488 с.
7. ОУН в світлі постанов Великих Зборів і Конференцій та інших документів з боротьби 1929-1955 рр. Торонто, 1955. 370 с.
8. Український націоналізм у Другій світовій війні /Збірник статей, спогадів, документів. Торонто, Нью-Йорк: Новий шлях, 1985.
9. Українська суспільно-політична думка в ХХ ст.: Документи і матеріали. Т. 3. Мюнхен, Нью-Йорк, 1983. 382 с.

Мемуари

10. Альманах Станіславівської землі. Нью-Йорк, Торонто, Мюнхен, 1975. 959 с.
11. В боротьбі за Українську державу: Есеї, спогади, свідчення, літописання, документи Другої світової війни. Вінніпег, Лондон, Париж, Мюнхен, Нью-Йорк, Торонто, 1990. 1294 с.
12. Городенщина /Історично-мемуарний збірник. Нью-Йорк, Торонто, Вінніпег, 1978. 871 с.
13. Зелений З. Українське юнацтво у вирі Другої світової війни. Торонто, 1965. 280 с.
14. Літопис УПА. Торонто, Львів: Літопис УПА, 1988. Т. 8. 320 с.
15. Мартинець В. Українське підпілля. Від УВО до ОУН. Спогади й матеріали до передісторії та історії українського організованого націоналізму. Вінніпег, 1949. 349 с.
16. Паньківський К. Від Держави до Комітету. Нью-Йорк, Торонто, 1957. 160 с.
17. Паньківський К. Роки німецької окупації. Нью-Йорк, Торонто: Життя і мислі, 1965. 480 с.
18. Рогатинська земля /Збірник історично-мемуарних, етнографічних і побутових матеріалів. Нью-Йорк, Париж, Сідней, Торонто, 1989. 998 с.
19. Стецько Я. 30 червня 1941: Проголошення відновлення державності України / Передмова д-ра Д. Донцова. Лондон, 1967. 463 с.
20. Яшан В. Під брунатним чоботом: Німецька окупація Станіславщини в Другій світовій війні. 1941-1944. Торонто, 1989. 284 с.

Монографії і статті

21. Антонюк Н. В. Українське культурне життя в "Генеральній Губернії" (1939–1944рр.): за матеріалами періодичної преси. Львів : [б.в.], 1997. 232 с.
22. Курилишин К. Українська легальна преса періоду німецької окупації (1939-1944 рр.): Історико-бібліографічне дослідження. У 2 т. Т. 2: Н-Я / Наук. ред.-консульт. М. М. Романюк; Відп. ред. Л. В. Снісарчук. НАН України. ЛНБ ім. В. Стефаника, Відділ україніки, Відділення "НДЦ періодики". Львів, 2007. 592 с.
23. Стефанюк Г. Періодичні видання 1941-1944 рр. як джерело до вивчення соціально-правового становища населення Галичини в умовах нацистської окупації. *Галичина*. 2013. Ч. 22-23. С. 551-556. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nikp_2013_22-23_69.
24. Стефанюк Г.В. Джерела до вивчення етнополітичних процесів в дистрикті Галичина у 1941-1944 рр. *Соціально-економічний і політичний розвиток країн Східної Європи (XVI-XXI ст.): збірник матеріалів Всеукраїнської наукової конференції з міжнародною участю, 11 травня 2023 р.* Умань, 2023. С. 83-87.
25. Офіцинський В. Східногалицька періодика 1941-1944 років: політичні та культурні аспекти. Ужгород, 1997. 60 с.

Тема 2. Процеси “радянзації” в Західній Україні у 1939–1941 рр.: історіографія

Основні поняття: Західна Україна, західноукраїнські землі, “возз’єднання”, радянська інкорпорація, депортація, СРСР, історіографія, зарубіжна україніка.

Проблеми для обговорення

1. Радянська історіографія про “возз’єднання” західноукраїнських земель з УРСР.
2. Сучасна вітчизняна історіографія про інкорпорацію Західної України до СРСР.
3. Зарубіжна україніка про події в Західній Україні у 1939–1941 рр.

4. Порівняння підходів до вивчення історії західноукраїнських земель початку Другої світової війни у працях українських і зарубіжних істориків.

Література

Збірники опублікованих документів

1. Депортації. Західні землі України кінця 30-х – початку 50-х рр. Документи, матеріали, спогади. У трьох томах. Т. 1. 1939-1945 рр. Львів: вид-во Інституту укр-ва НАНУ, 1996. 752 с.
2. Косик В. Україна в Другій світовій війні /Збірник німецьких архівних матеріалів/. Т. 3. Львів, 1999. 384 с.
3. Культурне життя в Україні. Західні землі. Документи і матеріали. К.: Наукова думка, 1995. Т. 1.: 1939-1953. 1995. 742 с.
4. Українська суспільно-політична думка в ХХ ст.: Документи і матеріали. Т. 3. Мюнхен, Нью-Йорк, 1983. 382 с.

Монографії, статті

5. Андрухів І., Кам'янський П. Суспільно-політичні та релігійні процеси на Станіславщині в кінці 30-х – 50-х роках ХХ ст. Історико-політологічний аналіз. Івано-Франківськ: Нова зоря, 2005.
6. Бабій Б.М. Возз'єднання Західної України з Українською РСР. К.: Вид-во АН УРСР, 1954. 254 с.
7. Білас І.Г. Репресивно-каральна система в Україні 1917–1953 рр.: суспільно-політичний та історико-правовий аналіз. У 2-х книгах. К.: Либідь - Військо України, 1994. Кн. 1. 424 с.
9. Гавриленко О.В. Визвольний похід Червоної армії в Західну Україну 1939 р. 40 років возз'єднання західноукраїнських земель з Радянською Україною в складі СРСР. Тези доповідей республіканської наукової сесії у Львові 11-13 вересня 1979 р. Львів, 1979. С. 80–82.
10. Галичин Л.М. Радянське будівництво в західних областях УРСР (1939-1941). У боротьбі за світлі ідеали комунізму. Вид-во Львівського університету, 1970. С. 78-84.

11. Кондратюк С. Встановлення сталінського тоталітарного режиму в Західній Україні (вересень 1939 – червень 1941 рр.) . *1939 рік в історичній долі України і українців. Матеріали міжнародної наукової конференції*. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка. 2001. С.156–159.
12. Кондратюк С. Органи влади в Західній Україні (вересень 1939 – червень 1941 рр.). *Право України*. Київ, 2003. № 5. С. 140-142.
13. Кульчицький В.С, Настюк М.І, Тищик Б.И. Вхідження Галичини, Північної Буковини та Закарпаття до складу України (1939-1945). Дрогобич: Відродження, 1995. 96 с.
14. Книга Пам'яті України. Івано-Франківська область. Т. 1. С. 14.
15. Прикарпаття: спадщина віків. Пам'ятки природи, історії, культури, етнографії. Львів: Манускрипт, 2006. С. 319.

Тема 3. Західна Україна на початковому етапі радянсько-німецької війни в історіографії

Основні поняття: німецька окупація, радянсько-німецька війна, Друга світова війна, “новий порядок”, націоналістичні сили, ОУН.

Проблеми для обговорення

1. Висвітлення початку німецької окупації України радянськими дослідниками.
2. Вітчизняна історіографія проблеми встановлення нацистського “нового порядку” в Україні.
3. Відносини німецької влади з українськими націоналістичними силами в 1941 – 1944 рр. в історіографії.

Література

Збірники опублікованих документів

1. Відновлення Української держави в 1941 році. Нові документи і матеріали / Київський Національний університет імені Т. Шевченка. Центр

українознавства. Центральний державний архів вищих органів влади та управління України. К.: Укр. Вид. Спілка, 2001. 198 с.

2. Депортації. Західні землі України кінця 30-х – початку 50-х рр. Документи, матеріали, спогади. У трьох томах. Т. 1. 1939-1945 рр. Львів: вид-во Інституту укр-ва НАНУ, 1996. 752 с.

3. Косик В. Україна в Другій світовій війні /Збірник німецьких архівних матеріалів/. Т. 3. Львів, 1999. – 384 с.

4. Українське державотворення. Акт 30 червня 1941. Збірник документів і матеріалів. Львів Київ, 2001.

Монографії, статті

5. Андрухів І., Кам'янський П. Суспільно-політичні та релігійні процеси на Станіславщині в кінці 30-х – 50-х роках ХХ ст. Історико-політологічний аналіз. Івано-Франківськ: Нова зоря, 2005.

6. Бедрій А. Українська держава, відновлена Актом 30 червня 1941р. /Центр Національного Відродження імені С. Бандери. К., 2001. 80 с.

7. Сливка Ю. Україна в Другій світовій війні: національно-політичний та правовий аспекти. *Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність*. Вип. 3-4. Львів: Інститут українознавства, 1997.

8. Малик Я., Вол Б., Чуприна В. Історія української державності. Львів, 1993.

9. Лисенко О. Дослідження історії Другої світової війни в сучасній Україні: основні напрями і проблеми наукового пошуку. *Сторінки воєнної історії України: Зб. наук. статей* /НАН України. Ін-т історії України. К., 2005. Вип. 9. Ч.1. С. 90–98.

10. Марущенко О. Сучасна вітчизняна історіографія українсько-польського протистояння періоду Другої світової війни. *Сторінки воєнної історії України: Зб. наук. статей* /НАН України. Ін-т історії України. К., 2005. Вип. 9. Ч.1. С. 126–134.

11. Марущенко О. Україна в роки Другої світової війни: вибрані історіографічні аспекти проблеми. *Сторінки воєнної історії України: Зб. наук. статей* / НАН України. Ін-т історії України. К., 2004. Вип. 9. Ч.1. С. 26–36.
14. Стефанюк Г. Українське питання в контексті німецької східної політики (1941 – 1944 рр.). *Схід. Аналітично-інформаційний журнал*. № 1 (73). 2006. С. 63 – 66.
15. Стефанюк Г. Відносини українського національного руху з німецькими політичними чинниками в роки окупації. *Схід. Аналітично-інформаційний журнал*. № 6 (84). 2007. С. 61 – 66.

Тема 4. Історіографія руху Опору в Україні в 1941–1944 рр.

Основні поняття: ОУН, УПА, Рух Опору, національно-визвольний рух, колабораціонізм, націоналістичні сили.

Проблеми для обговорення

1. Акт 30 червня 1941 р. в документах та історіографії.
2. Політичні аспекти діяльності ОУН в сучасній історіографії.
3. Концепції створення УПА в зарубіжній Україні.
4. Політико-правові аспекти визнання УПА воюючою стороною у Другій світовій війні в історіографії.

Література

Збірники опублікованих документів

1. Відновлення Української держави в 1941 році. Нові документи і матеріали / Київський Національний університет імені Т. Шевченка. Центр українознавства. Центральний державний архів вищих органів влади та управління України. К.: Укр. Вид. Спілка, 2001. 198 с.
2. ОУН в світлі постанов Великих Зборів і Конференцій та інших документів з боротьби 1929-1955 рр. Торонто, 1955. 370 с.

3. Сергійчук В. ОУН-УПА в роки війни. Нові документи і матеріали. К.: Дніпро, 1996. 496 с.
4. Україна в Другій світовій війні у документах: Збірник німецьких архівних матеріалів. /Упоряд. і передмова В. Косика. Т. 1. Львів: Ін-т українознавства, 1997. 384 с.
5. Український націоналізм у Другій світовій війні /Збірник статей, спогадів, документів. Торонто, Нью-Йорк: Новий шлях, 1985.
6. Українська суспільно-політична думка в ХХ ст.: Документи і матеріали. Т. 3. Мюнхен, Нью-Йорк, 1983. 382 с.

Монографії, статті

7. Андрухів І., Кам'янський П. Суспільно-політичні та релігійні процеси на Станіславщині в кінці 30-х – 50-х роках ХХ ст. Історико-політологічний аналіз. Івано-Франківськ: Нова зоря, 2005.
8. Бедрій А. Українська держава, відновлена Актом 30 червня 1941р. /Центр Національного Відродження імені С. Бандери. К., 2001. 80 с.
9. Сливка Ю. Україна в Другій світовій війні: національно-політичний та правовий аспекти. *Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність*. Вип. 3-4. Львів: Інститут українознавства, 1997.
10. Лисенко О. Дослідження історії Другої світової війни в сучасній Україні: основні напрями і проблеми наукового пошуку. *Сторінки воєнної історії України: Зб. наук. статей /НАН України. Ін-т історії України. К., 2005. Вип. 9. Ч.1. С. 90–98.*
12. Лисенко О.Є., Марущенко О.В. Організація Українських Націоналістів та Українська Повстанська Армія /Бібліографічний покажчик публікацій 1998-2002 років. К., 2002. 200 с.
13. Марущенко О. Україна в роки Другої світової війни: вибрані історіографічні аспекти проблеми. *Сторінки воєнної історії України: Зб. наук. статей /НАН України. Ін-т історії України. К., 2004. Вип. 9. Ч.1. С. 26–36.*

14. Стефанюк Г. Культурно-освітня діяльність ОУН в роки Другої світової війни. *Українська Повстанська Армія – феномен національної історії: Матеріали Всеукраїнської наукової конференції*. Івано-Франківськ: Плай, 2003. С. 85 – 89.

Тема 5. Українсько-польські відносини в період Другої світової війни та перші повоєнні роки: історіографія

Основні поняття: українсько-польські відносини, історіографія, «важкі питання», «традиціоналісти», «ревізіціоністи».

Проблеми для обговорення

1. Сучасна вітчизняна історіографія про українсько-польське протистояння середини ХХ ст.
2. Відносини між українцями і поляками в роки Другої світової війни очима польських дослідників.
3. Операція «Вісла» в історіографії.

Література

1. В'ятрович В. Друга польсько-українська війна 1942–1947. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2011. 287 с.
2. В'ятрович В. Третя сторона в польсько-українській війні. Історія з грифом «Секретно». *Архіви КГБ розповідають. Центр досліджень визвольного руху*. Львів: Часопис, 2012. 236 с.
3. Грицак Я. Нарис історії України: формування модерної ХІХ–ХХ ст.: навч. Посібник. К.: Генеза, 1996. 360 с.
4. Зашкільняк Л. Українсько-польські стосунки на Волині і в Галичині в 1939–1944 роках: міжнаціональний конфлікт чи неоголошена війна? *Україна–Європа–Світ*. 2011. Вип. 5. Ч.2.
5. Денищук О. Злочини польських шовіністів на Волині. Книга перша. Рівненська область. Рівне: ППДМ, 2003.
6. Ільюшин І. Українська повстанська армія і Армія Крайова. Протистояння в Західній Україні (1939–1945 рр.). К.: Вид. дім Києво-Могилянська академія, 2009. 399 с.

7. Калакура О. Поляки в етнополітичних процесах на землях України у ХХ столітті. К.: Знання України, 2007. 508 с.
8. Лисенко О та Марущенко О, Українсько-польські стосунки періоду Другої світової війни у вітчизняній історіографії. Бібліографічний покажчик. К.- Івано-Франківськ, 2003. 124 с.
9. Лисенко О. Друга світова війна як предмет наукових досліджень та феномен історичної пам'яті. *Український історичний журнал*. 2004. № 5.
10. Марущенко О. Українсько-польський конфлікт 1943 р. на Волині в сучасних вітчизняних інтерпретаціях. *Вісник Черкаського університету. Серія «Історичні науки»*. 2014. №35 (328).
11. Місило Є. Акція «Вісла»: документи. Нью-Йорк, 1997. 564 с.
12. Ольшанський Т, Польсько-український конфлікт 1943–1947 рр. *Незалежний культурологічний часопис «І»*. 1997. Ч. 10.
13. Патриляк І. Співпраця польського населення Волині з німецькою окупаційною адміністрацією як чинник в українсько-польському конфлікті. *Волинська трагедія: через історію до порозуміння: матеріали Всеукр. наук. конф., м. Луцьк, 19–20 черв. 2013 р. / уклад. А. Шваб. Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки*, 2013.
14. Поліщук В. Гірка правда: злочинність ОУН-УПА (Сповідь українця). Донецьк, 1996. 496 с.
15. Польща та Україна у тридцятих – сорокових роках ХХ століття: Нові документи з архівів спеціальних служб: Польське підпілля 1939–1941. Т.1. 1998.
16. Сергійчук В. Трагедія Волині. Причини й перебіг польсько-українського конфлікту в роки Другої світової війни. К. , 2003. 200 с.
17. Сивіцький М, Історія польсько-українських конфліктів /пер. з пол. Є. Петренка. К.: Вид-во ім. Олени Теліги, 2005. Т. 1. 343 с.
18. Сливка Ю. Українсько-польське протистояння періоду Другої світової війни: витоки та наслідки. Львів : Інститут українознавства імені Івана Крип'якевича НАН України, 2003.

19. Стефанюк Г. Stosunki polsko-ukraińskie w okresie II wojny światowej: prawda i dyskurs naukowy. *Ponad podziałami. Wspólne perspektywy i dążenia w polsko-ukraińskiej współpracy naukowej. Monografia nr. 19 Polskiego Stowarzyszenia Nauczycieli Twórczych* / Redakcja naukowa Leszek Pawelski, Marek Rembierz. Szczecinek – Dąbrowa Górnicza: Polskie Stowarzyszenie Nauczycieli Twórczych, 2021. S.405-418.
20. Трофимович В. Москва і українсько-польський конфлікт у роки Другої світової війни. *Україна і Польща в ХХ столітті: проблеми і перспективи взаємовідносин. Збірник наукових праць*. За ред. П. М. Чернеги. К.: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2002.
21. Удод О. Трагічні події на Волині: суспільні рефлексії та історична пам'ять. *Волинська трагедія: через історію до порозуміння : матеріали Всеукр. наук. конф., м. Луцьк, 19-20 черв. 2013р.* / уклад. А. Шваб. Східноєвропейський нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2013.
22. Україна – Польща: важкі питання : Матеріали II міжнар. семінару істориків Україно-польські відносини в 1918–1947. Варшава, 1998. Т. 1–2; Україна – Польща: важкі питання: Матеріали міжнар. наук. семінару «Україно-польські відносини в роки Другої світової війни». 1998–2001. Т. 3–5.
23. Ухач В. «Важкі» питання українсько-польських відносин у 1942–1944 роках: візії сучасних вітчизняних істориків. *Архіви України*. 2017. № 5-6.
24. Korman A. Stosunek UPA do Polaków na ziemiach południowo-wschodnich II Rzeczypospolitej. 2002.
25. Motyka G. Problematyka stosunków polsko-ukraińskich w latach 1939–1947 w polskiej historiografii po roku 1989. *Historycy polscy i ukraińscy wobec problemów XX wieku / pod redakcją Piotra Kosiewskiego i Grzegorza Motyki*. Uniwersytatis, 2000.
26. Motyka G. Od Rzezi Wołyńskiej do Akcji «Wisła». 2011.
27. Niedzielko R. Kresowa księga sprawedliwych. 1939–1945 . 2007.
28. Prus E. UPA – armia powstańcza czy kurenie rizinów? 1994.
29. Siemaszko W. Siemaszko E. Ludobójstwo dokonane przez nacjonalistów ukraińskich

na ludności polskiej Wołynia 1939–1945. T. 2. 2000.

30. Tarnau J. Bracia zza Buga. 1999.

31. Torzecki R. Polacy i Ukraińcy. Sprawa ukraińska w czasie II wojny światowej na terenie SS Rzeczypospolitej. Wydawnictwo Naukowe PWN, 1993.

32. Filar W. Wydarzenia wołyńskie 1939–1944. 2008.

Тема 6. Українська історіографія про дивізію СС “Галичина”

Основні поняття: стрілецька дивізія, історіографія, СС «Галичина»

Проблеми для обговорення

1. Радянська історіографія про дивізію СС «Галичина».
2. Створення стрілецької дивізії СС “Галичина” в сучасній вітчизняній історіографії.
3. Зарубіжна україніка про утворення і діяльність дивізії.

Література

1. Боляновський А. Дивізія «Галичина». Історія. Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2000.
2. Верига В. Дивізія «Галичина» у советській та польській літературах. URL: http://bit.ly/Veriha_article
3. Демкович-Добрянський М. Митрополит Шептицький і дивізія «Галичина». Патріярхат. Греко-католицьке аналітичне видання. 1999. URL: Михайло Демкович-Добрянський митрополит Шептицький і «Дивізія Галичина» | Патріярхат (patriyarkhat.org.ua)
4. Гайке В.-Д. Українська Дивізія “Галичина”: історія формування та бойових дій 1943-1945 рр. Торонто-Париж-Мюнхен, 1970. 279 с.
5. Грицак Я. Українська історіографія: 1991-2001: десятиліття змін. Україна модерна. Київ; Львів, 2005. №9. С. 43-68.
6. Малкош В. М. Українська дивізія "Галичина" в світлі "легіонової" політики ХХ сторіччя. / упоряд. Т. Ткачук. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2007. 31 с.

7. Малкош В. Степан Бандера та дивізія «Галичина». Часопис «Галичина». До 100-річчя від дня народження Степана Бандери. Івано-Франківськ, 2009. Ч. 15-16. С. 371 – 373.
8. Лисенко О. Історіописання Другої світової війни, як самостійна субдисципліна. Україна в Другій світовій війні: погляд з XXI ст. Історичні нариси. Ред. кол.: В.А. Смолій, Г.В. Боряк та ін.; НАН України. Інститут історії України. Кн. 1. Київ: Наукова думка, 2011. 735 с.
9. Стоцький Я. Духовна опіка в українській дивізії «Галичина». Інститут Історії Церкви Українського Католицького Університету. URL: <http://ichistory.org.ua/2013/08/16/yaroslav-stots-kyj-kapelany-ta-duhovnaopika-v-ukrayins-kij-dyviziyi-vijs-k-ss-galychyna/>
10. Пономаренко Р. Вишкіл капеланів дивізії військ СС «Галичина» в Зеннгаймі та їх служба у дивізії (1943-1945). Історико-культурні студії. Вип. 5, №1. 2018.
11. Пономаренко Р. Створення дивізії «Галичина», як політичний проект та цивілізаційний вибір. Історична правда. URL: 50 <https://www.istpravda.com.ua/articles/2018/04/28/152367/>
12. Перша Українська дивізія УНА: історія створення та національнополітичне значення. Матеріали науково-практичної конференції. Львів: Новий час, 2002. 172 с.
13. Яременко С.І. Правда про українську Дивізію "Галичина". Львів, 2000.

**Тема 7. Соціальне становище українців Галичини у період
нацистського «нового порядку» (1941–1944 рр.) в сучасній
вітчизняній історіографії**

Основні поняття: «новий порядок», історіографія, соціум.

Проблеми для обговорення

1. Соціальний аспект гітлерівського «нового порядку» в Галичині у 1941–1944 роках.
2. Заходи окупаційної адміністрації у сфері зайнятості і оподаткування.
3. Соціокультурна сфера.

4. Соціальні аспекти самостійницького руху.
5. Сучасна вітчизняна історіографія соціального становища східногалицького соціуму в 1941–1944 рр.

Література

1. Боляновський А. Соціальний аспект гітлерівського "нового порядку" в Галичині у 1941-1944 роках. *Вісник Львівського університету. Серія історична*. Випуск 33, С. 186–194.
2. Стефанюк Г.В. Соціальне і матеріальне становище освітян Західної України в 1941 – 1944 рр. *Сторінки воєнної історії України. Збірник наукових статей*. Вип. 9. Ч. 3. К., 2005. С. 70 – 78.
3. Стефанюк Г.В. Соціальна парадигма українського шкільництва в Галичині у роки німецької окупації (1941 – 1944 рр.). *Архіви окупації. 1941 – 1944 / Державний комітет архівів України; Упорядник Н. Маковська*. К.: Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2006. С. 811 – 817.
4. Стефанюк Г.В. Соціальний фактор в культурно-освітньому житті Галичини і Волині у період нацистського “нового порядку” (1941 – 1944 рр.). *Сторінки воєнної історії України*. К.: Інститут історії України НАН України, 2006. Т.10. Ч.1. С. 468 – 476.
5. Стефанюк Г.В. Політика нацистської окупаційної влади щодо східногалицького соціуму у 1941–1944 рр. .) . *Сторінки воєнної історії України*. Вип. 12. К.: Інститут історії України НАН України, 2009. С. 169 – 176.
6. Стефанюк Г.В. Східногалицький соціум в контексті соціально-економічної політики нацистської окупаційної влади в Україні у 1941–1944 рр. *Україна у Другій світовій війні: джерела та інтерпретації (до 65-річчя Великої Перемоги). Матеріали міжнародної наукової конференції*. К., 2011. С. 504–511.
7. Стефанюк Г.В. Соціальні аспекти самостійницького руху ОУН(Б) в роки Другої світової війни .). *Український національно-визвольний рух ХХ ст.:*

ідейно-політичний, організаційний та військовий аспекти (до 95-річчя Другого зимового походу, 70-річчя похідних груп ОУН та 70-річчя Олевської республіки Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, (Житомир, 18-20 листопада). 2011 р.) / за ред. Г.М. Махуріна, С.В. Стельниковича. Житомир: Рута, 2011. С. 99–106.

8. Стефанюк Г.В. Заходи німецької окупаційної адміністрації у сфері зайнятості східногалицького соціуму в 1941–1944 рр. *Вісник Прикарпатського університету. Історія*. Вип. 23. Івано-Франківськ, 2013. С. 106–111.
9. Стефанюк Г.В. Періодичні видання 1941–1944 рр. як джерело до вивчення соціально-правового становища населення Галичини в умовах нацистської окупації. *Галичина: науковий і культурно-просвітний краєзнавчий часопис*. Івано-Франківськ, 2013. № 22–23. С. 551–557.
10. Стефанюк Г.В. Соціальна парадигма діяльності ОУН (Б) в роки Другої світової війни. *Галичина: науковий і культурно-просвітний краєзнавчий часопис*. Івано-Франківськ, 2013. № 24. С. 84–89.
11. Стефанюк Г.В. Суспільна допомога українцям Галичини в період нацистського «нового порядку». *Боротьба за Україну в 1943–1944 рр.: влада, збройні сили, суспільство. Збірник наукових праць / відп. ред. О.Є. Лисенко*. К.: Інститут історії України НАН України, Меморіальний комплекс «Національний музей історії Великої Вітчизняної війни 1941–1945 років», Національний університет оборони України імені Івана Черняховського, 2014. – С. 391–399.
12. Стефанюк Г.В. Працевикористання українців Східної Галичини та Волині як складова нацистської політики в 1941–1944 рр. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Історичні науки*. 2018. № 6 (379).

Тема 8. Українські примусові робітники нацистської Німеччини: історіографія

Основні поняття: примусові робітники, оstarбайтери, східногалицький соціум, Третій рейх, історіографія.

Проблеми для обговорення

1. Проблематика працевикористання українців Галичини в 1941–1944 рр. у радянській історіографії.
2. Політика мобілізації трудових ресурсів Галичини в роки німецької окупації у працях діаспорних та зарубіжних дослідників.
3. Сучасна вітчизняна історіографія використання східногалицького соціуму на примусових роботах Третього рейху.

Література

1. Андріїв Е. Вплив суспільно-політичної та військової ситуації на політику трудових депортацій у Галичині в роки німецької окупації (1941 – 1944). *Питання історії України*. 2008. Т. 11. С. 239–243.
2. Ветров І. Економічна експансія Третього рейху в Україні 1941–1944. К.: Четверта хвиля, 2000. 232 с.
3. Гальчак С., Пастушенко Т., Шевченко М. Українські робітники нацистської Німеччини: вербування, примусова праця, репатріація. Україна в Другій світовій війні: погляд з ХХІ століття. Історичні нариси. Кн. 2. К.: 2011. С. 44–91.
4. Довгополий Я. Українці на примусових роботах у третьому. *Дзвін*. Львів, 2007. № 7. С. 101–103.
5. Кучер В., Стефанюк Г. Окупаційний режим в дистрикті Галичина. *Україна в Другій Світовій війні: погляд з ХХ століття. Історичні нариси у двох книгах*. Книга перша. К., 2010. С. 392–413.

6. Лапан Т. Вербування і депортація населення України до Німеччини та умови його праці і побуту у неволі (1939–1945 рр.): дис. канд. іст. наук: 07.00.01. Львів, 2005. 235 с.
7. Лапан Т. Застосування усної історії як методу до дослідження проблеми цивільного населення з дистрикту «Галичина», вивезеного на примусові роботи до Третього райху. *Вісник Львівського університету. Серія соціологічна*. 2007. Вип. 1. С. 162–172.
8. Марунчак М. Система німецьких концтаборів і політика винищування в Україні. Вінніпег, 1963. 88 с.
9. Потильчак О. Трудові ресурси цивільного населення України і система примусової праці в часи німецької окупації. *Україна в Другій світовій війні: погляд з XXI століття. Історичні нариси*. Кн. 2. К.: 2011. С. 92–126.
10. Старка В. Нацистський окупаційний режим у східногалицькому селі 1941–1944 рр. *Волинь і волиняни у Другій світовій війні: зб. наук. пр.* Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012. С. 251–258.
11. Стефанюк Г.В. Трудові депортації населення Східної Галичини й Волині в Німеччину (1941–1944 рр.). *Волинь і волиняни у Другій світовій війні: збірник наукових праць (за матеріалами V Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої подіям Другої світової війни на території Волинської області) / упоряд. М. М. Кучерепа*. Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012. С. 502–506.
12. Стефанюк Г.В. Працевикористання українців Східної Галичини та Волині як складова нацистської політики в 1941–1944 рр. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Історичні науки*. 2018. № 6 (379).

**Тема 9. Доля української культури за “нового порядку” (1941–1944 рр.):
історіографія**

Основні поняття: «новий порядок», історіографія, соціум, культура.

Проблеми для обговорення

1. Класифікація історіографії.
2. Сучасна вітчизняна історіографія про культурні процеси.
3. Діаспорна і зарубіжна історіографія про культурні процеси в Західній Україні в 1941 – 1944 рр.

Література

1. Антонюк Н. Українське культурне життя в Генеральній Губернії (1939-1944 рр.): Автореф. дис. на здоб. наук. ступ. докт. історичних наук. Львів, 1999. 35 с.
2. Вегеш М. Митрополит А. Шептицький (Історіографічні аспекти). *Проблеми української історіографії*: Матеріали Всеукраїнської наукової конференції, присвяченої 30-річчю Українського Історичного Товариства і журналу “Український історик”. Мукачеве, 1996. С. 80-86.
3. Грімстед П. Доля українських культурних цінностей під час Другої світової війни. Львів: Фенікс, 1992. 119 с.
4. Єржабкова Б. Освіта і німецька шкільна політика в Райхскомісаріаті Україна. *Визвольний шлях*. 1986. Кн. XI. С. 1366-1379.
5. Коваль М.В. Діяльність “Просвіти” на окупованій території України (1941-1944 рр.). *“Просвіта”: історія та сучасність*. К.: Веселка, 1998. С. 90-95.
6. Коваль М.В. Доля української культури за “нового порядку” (1941-1944): Методологія та методика історичного дослідження. *Український історичний журнал*. 1993. №11. С. 13-28.
7. Коваль М.В. Українська культура та її діячі в політиці нацистських колонізаторів. *Український історичний журнал*. 1993. №9. С. 13-18.
8. Кузьмінець О., Багаліка Ю., Ухач В., Культурно-освітня діяльність ОУН в умовах фашистської окупації. *Історія слов'янських народів: актуальні*

- проблеми дослідження*. Вип.6: Слов'янські народи в Другій світовій війні. К.: Національний педагогічний університет ім. М. Драгоманова, 2000. С. 227-232.
9. Луцький О. Культурне життя в роки війни. *Історія України*. Львів: Світ, 1996. С. 321-325.
10. Луцький О. Українське культурне життя Галичини під час німецької окупації 1941-1944 рр. *Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність*. 1997. №3-4. С. 194-225.
11. Сворак С. Загальноосвітня школа західноукраїнського регіону в контексті суспільно-політичного життя другої половини 40-х – першої половини 60-х років ХХ століття:): Автореф. дис. на здоб. наук. ступ. докт. історичних наук. К., 1999. 34 с.
12. Стефанюк Г.В. Німецька освітня політика в Україні (1941–1944 рр.) в історіографії. *CARPATICA – Карпатика. Україна на зламі століть: актуальні проблеми історії, етнології та політології*. Вип. 26. Ужгород: Видавництво Ужгородського національного університету, 2003. С. 97 – 108.
13. Стефанюк Г.В. Українська громадськість в боротьбі за національну освіту та культуру в 1941–1944 рр. (На матеріалах західних областей України). *Вісник Прикарпатського університету. Історія*. Івано-Франківськ, 2003. Вип. VII. С. 31 – 43.
14. Стефанюк Г.В. Українська школа в політичних планах німецької окупаційної адміністрації в 1941–1944 рр. *Людина і політика*. № 2 (20). Київ-Харків-Львів-Донецьк, 2002. С. 19 – 28.
15. Стефанюк Г.В. *Культурно-освітня діяльність ОУН в роки Другої світової війни. Українська Повстанська Армія – феномен національної історії: Матеріали Всеукраїнської наукової конференції*. Івано-Франківськ: Плай, 2003. С. 85 – 89.
16. Українське вчительство Західної України в період німецького “нового порядку” (1941–1944 рр.). *Науковий вісник Ужгородського університету. Історія*. Вип. 10. Ужгород: Вісник Карпат, 2004. С. 60 –67.

17. Стефанюк Г.В. Соціальна парадигма українського шкільництва в Галичині у роки німецької окупації (1941 – 1944 рр.). *Архіви окупації. 1941 – 1944 / Державний комітет архівів України; Упорядник Н. Маковська. К.: Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2006. С. 811 – 817.*

18. Стефанюк Г. Шкільництво в Західній Україні під час нацистської окупації (1941–1944 рр.): Автореф. дис. на здоб. наук. ступ. к-та історичних наук. ІваноФранківськ: Плай, 2004. 20 с.

19. Ухач В. Культурно-освітня діяльність ОУН (1929-1944 рр.): Автореф. дис. на здоб. наук. ступ. к-та історичних наук. К., 1998. 16 с.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Спогади учасників і очевидців подій Другої світової війни.
2. Основні види історіографічних джерел з історії західноукраїнських земель початку Другої світової війни.
3. Еволюція вітчизняної історичної думки на різних етапах розвитку суспільства.
4. Основні групи історичних досліджень з проблеми Другої світової війни.
4. Меморандум ОУН(Б) до А. Гітлера від 23 червня 1941 р.
5. “Літопис УПА”.
7. “ОУН в світлі постанов Великих Зборів і Конференцій та інших документів з боротьби 1929-1955 рр.”.
8. Праця „Напрявні, система і програма української національної школи” за редакцією Л. Білецького.
9. Етапи становлення історіографії УПА в західній (антикомуністичній), радянській і сучасній історіографія.
10. Сучасна російська суспільно-політична думка про діяльність УПА під час Другої світової війни.
11. Особливість мемуарної літератури.
12. Визначення дослідниками в українсько-польському протистоянні причин аграрного характеру.
13. Преса періоду Другої світової війни як джерело до вивчення соціально-економічного становища Західної України у 1939–1945 рр.
14. Преса як чинник поширення інформації про “антинародну” сутність УГКЦ.
15. Сучасне бачення роль Греко-католицької церкви у національно-визвольному русі періоду Другої світової війни.

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Написання рефератів за темами

1. Джерела до вивчення культурних процесів в Західній Україні в період Другої світової війни.
2. Висвітлення культурних процесів в Західній Україні у 1939 – 1945 рр. в історіографії.
3. Інкорпорація Західної України до складу СРСР: історіографія проблеми.
4. Встановлення німецького окупаційного режиму в Україні: історіографія.
5. Відносини німецької влади з українськими націоналістичними силами в 1941 – 1944 рр.: історіографія проблеми.
6. Діяльність ОУН в період Другої світової війни: історіографія.
7. Історіографія історії УПА.
8. Висвітлення проблеми колабораціонізму в сучасній вітчизняній історіографії.
9. Дивізія “СС Галичини” в історіографії.
10. Рух опору на Волині у 1941 – 1943 рр.: історіографія.
11. Роль УГКЦ у національно-визвольній боротьбі українського народу 1939 – 1945 рр.: вітчизняна історіографія.
12. Культурні процеси в Західній Україні у 1941 – 1944 рр.: історіографія.

Методичні рекомендації щодо підготовки реферативної роботи об’ємом 12 сторінок включають в себе застосування відповідної методології.

Структура написання студентом реферату складається із наступних семи обов’язкових елементів:

- Вступна частина;
- Аналіз використаної літератури по темі (на 2-3 абзаци);
- Характеристика обраної теми та перспективність її дослідження;
- Визначити основні параметри викладу матеріалу;
- Навести історичний ілюстративний матеріал, що підтверджує вашу аргументаційну базу;
- Висновки; Список використаної літератури.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

<p>Загальна система оцінювання навчальної дисципліни</p>	<p>Структура розподілу балів у ході аудиторно-самостійної роботи студентів (лютий-червень):</p> <p>1) усні відповіді на семінарських заняттях з використанням візуалізованих презентацій своїх відповідей – 30 балів (три оцінки на дев'яти семінарських заняттях);</p> <p>2) індивідуальна робота: – 20 балів;</p> <p>3) контрольна робота (по темах семінарських занять) – 20 балів;</p> <p>4) колоквиум (тестові завдання по лекційному матеріалі) – 30 балів;</p> <p>Загальна кількість – 100 балів.</p> <table border="1" data-bbox="571 797 1567 1227"> <thead> <tr> <th data-bbox="571 797 798 969">Вид контролю</th> <th data-bbox="798 797 968 969">Поточний контроль</th> <th data-bbox="968 797 1177 969">Контрольна робота</th> <th data-bbox="1177 797 1366 969">Колоквиум</th> <th data-bbox="1366 797 1567 969">Індивідуальне завдання</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="571 969 798 1227">Максимальна кількість балів, яку може набрати студент</td> <td data-bbox="798 969 968 1227" style="text-align: center;">30</td> <td data-bbox="968 969 1177 1227" style="text-align: center;">20</td> <td data-bbox="1177 969 1366 1227" style="text-align: center;">30</td> <td data-bbox="1366 969 1567 1227" style="text-align: center;">20</td> </tr> </tbody> </table>	Вид контролю	Поточний контроль	Контрольна робота	Колоквиум	Індивідуальне завдання	Максимальна кількість балів, яку може набрати студент	30	20	30	20
Вид контролю	Поточний контроль	Контрольна робота	Колоквиум	Індивідуальне завдання							
Максимальна кількість балів, яку може набрати студент	30	20	30	20							
<p>Вимоги до письмових робіт</p>	<p>Контрольна робота проводиться у письмовому вигляді, має декілька варіантів формалізованих завдань рівнозначної складності, на виконання яких відводиться 45 хвилин. Кожен варіант містить 7 завдань (1 – 2 –теоретичні, 3 – знання термінів, 4–7 – тестові завдання).</p> <p>Розв'язуючи завдання контрольної роботи, студент повинен продемонструвати не репродуктивну, а творчу розумову, креативну діяльність.</p> <p>Критерії оцінки виконання контрольної роботи Оцінка за виконання контрольної роботи виставляється у 20 балах: 1- 10 балів, 2 – 3 бали, 3 – 3 бали, 4-7 – по 1 балу.</p>										

Бал и	Критерії оцінювання навчальних досягнень за теоретичне (перше) завдання
1-2	<p>У студента (ки) елементарні знання фактичного матеріалу (до 25%), відсутні уміння і навички, тому не здатен (на) їх використати на практиці; у письмовій роботі є суттєві помилки (більше 75%). Не вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал. Не володіє історичним критичним мисленням, аналізом і синтезом Не здатен оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні. Відсутня об'єктивна і неупереджена аргументація. Не має синтетичного мислення, безвідповідально ставиться до обраного фаху.</p>
3-6	<p>Ознайомлений(а) з досягненнями вітчизняної історіографії, джерелознавства. Посередньо знає джерелознавчу термінологію і володіє понятійним апаратом, не вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичні джерела. Посередньо володіє історичним критичним мисленням, аналізом і синтезом. Здатен (на) посередньо оцінювати та інтерпретувати джерела з історії України, до кінця не здатен (на) інтегрувати знання для розв'язання власних та суспільних проблем. Не може переконливо аргументувати.</p> <p>Не має синтетичного мислення, враховує гендерний підхід, поважає різноманітність та мультикультурність в Україні. Демонструє вдосконалення з низьким рівнем автономності здобуті під час навчання компетенції.</p>
7-8	<p>Студент(ка) має глибокі і повні знання програмного матеріалу, усвідомлені уміння і навички, здатен(на) щодо їх застосування на практиці; відповідь чітка і практично завершена, є незначні помилки (не більше 4). Ознайомлений(а) з найновішими досягненнями вітчизняної і зарубіжної історіографії, джерелознавства, науковими концепціями, та, головне вміє їх використовувати під час відповіді на запитання. Вміє класифікувати історичні джерела, але не достатньо їх інтерпретує. Знає джерелознавчу термінологію, володіє понятійним апаратом, добре орієнтується в</p>

	<p>9-10 історичній хронології, володіє просторовою компетенцією; створює розумний баланс між соціальною, економічною, політичною і культурною складовою історії, вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал. Демонструє вдосконалення з достатнім рівнем автономності здобуті під час навчання компетенції.</p> <p>Студент(ка) виявляє глибокі, повні, цілісні, міцні і творчо засвоєні знання програмного матеріалу, усвідомлені уміння і навички, необхідні для роботи в навчальних закладах середньої освіти; відповідь чітка і завершена, у відсутні помилки (не більше 2). Ознайомлений(а) з найновішими досягненнями вітчизняної і зарубіжної історіографії, джерелознавства, науковими концепціями, та, головне вміє їх використовувати під час відповіді на запитання, вміє ставити під сумнів сталі принципи та ідеї. Знає джерелознавчу термінологію. На високому рівні володіє історичним критичним мисленням, аналізом і синтезом. Здатен (на) самотійно на основі сформованих ціннісних орієнтирів оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні. Демонструє вдосконалення з високим рівнем автономності здобуті під час навчання компетенції.</p>
	<p>Індивідуальне завдання з курсу «Етнополітичні процеси в Західній Україні в роки Другої світової війни: джерела та історіографія» стосується історіографічних та джерелознавчих проблем історії Західної України в роки Другої світової війни. Напередодні підготовки індивідуальної роботи студент (-ка) здійснює пошук джерел та історіографії з наперед обраних тем з історії України.</p> <p>Структура індивідуальної роботи складається із наступних обов'язкових елементів:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Вступна частина; • Аналіз використаної літератури по темі (на 2-3 абзаци); • Характеристика обраної теми; • Виклад джерельного матеріалу з відповідними покликаннями; • Навести історичний ілюстративний матеріал; • Висновки;

- Список використаної літератури.
- Обсяг індивідуальної роботи – 12–15 сторінок.

Критерії оцінювання індивідуального завдання

Критерії	Бали
Глибоке розкриття проблеми, аналіз джерел з відображенням авторської позиції. При захисті використовує значний обсяг джерел і літератури, висновки самостійні, тези здійснені на високому рівні, студент створив значну кількість роздаткового матеріалу. Демонструє на високому рівні здатність використати знання, уміння і навички, необхідні для роботи в навчальних закладах середньої освіти. Може критично ставитися до результатів своєї праці, бачить шляхи подолання труднощів, виявляє усвідомлення необхідності удосконалення професійних якостей.	17-20 балів
Обґрунтоване розкриття проблеми. Вміє організовувати пошук, аналіз та інтерпретацію історичної інформації; може використовувати сучасні інформаційно-технологічні ресурси у навчальній діяльності. Демонструє на достатньому рівні здатність використати знання, уміння і навички, необхідні для роботи в навчальних закладах середньої освіти. Може критично ставитися до результатів своєї праці, виявляє усвідомлення необхідності удосконалення професійних якостей.	13-16 балів
Тема розкрита неповно. Демонструє на посередньому рівні здатність використати знання, уміння і навички, необхідні для роботи в навчальних закладах середньої освіти. Може критично ставитися до результатів своєї праці, виявляє певне усвідомлення необхідності удосконалення професійних якостей.	9-12 балів
Робота суто компілятивного рівня. Студент може репродуктивно відтворити змісту історичних джерел, однак у його відповіді є помилки. Вміє організовувати пошук історичної інформації, але не може її критично проаналізувати. Не достатньо використовує сучасні інформаційно-технологічні ресурси під час підготовки завдання. Визначає роль	5-8 балів

	людського фактора в історії, однак без необхідної аргументації.	
	Проаналізовано лише окремих аспекти. Захист завдання спрощений, із значними помилками. Не здійснено пошук джерельної інформації. Відсутня будь-яка аргументація. Відсутні самостійні висновки і синтетичні зв'язки. Не здатен використати наявний матеріал для роботи в школі. ІКТ використано недоречно. Не виявляє усвідомлення необхідності удосконалення професійних якостей.	1-4 бали
	Завдання не зараховано	0 балів
Семінарські заняття	<p>Тема 1. Джерела до вивчення етнополітичних процесів в Західній Україні у роки Другої світової війни.</p> <p>Тема 2. Процеси “радянізації” в Західній Україні у 1939–1941 рр.: історіографія.</p> <p>Тема 3. Західна Україна на початковому етапі радянсько-німецької війни в історіографії.</p> <p>Тема 4. Історіографія руху Опору в Україні в 1941–1944 рр.</p> <p>Тема 5. Українсько-польські відносини в роки Другої світової війни: історіографія.</p> <p>Тема 6. Українська історіографія про дивізію СС “Галичина”.</p> <p>Тема 7. Соціальне становище українців Галичини у період нацистського «нового порядку» (1941–1944 рр.) в сучасній вітчизняній історіографії.</p> <p>Тема 8. Українські примусові робітники нацистської Німеччини: історіографія.</p> <p>Тема 9. Доля української культури за “нового порядку” (1941–1944 рр.): історіографія.</p> <p>Семінарські заняття покликані утвердити у студентів конкретні знання з дисципліни, розвивати мислення, формувати навички роботи з джерелами, публічних виступів, умінню проводити дискусії на актуальні теми з джерелознавства та історіографії історії Західної України в роки Другої світової війни та визначати їхнє місце у вивченні історії.</p> <p>Принципи оцінювання роботи студентів на семінарських заняттях</p> <p>Оцінювання знань студентів на семінарських заняттях проводиться за 5-ти бальною шкалою. На занятті пропонується якісне оцінювання знань студентів шляхом виставлення балів від «1» до «5». Позначення «0»</p>	

виставляється студентові за відмову від відповіді на занятті через непідготовленість, що впливатиме на його підсумкову рейтингову оцінку в кінці семестру. Кожен студент зобов'язаний взяти участь не менше як на одній третині семінарських занять, проведених у групі впродовж семестру.

Пропущене заняття або негативну оцінку студент зобов'язаний «відпрацювати» у формі, визначеній викладачем. При цьому може виставлятися оцінка, а попередня не впливатиме на середній бал студента.

Завдання контролю знань студентів під час проведення семінарських занять зводяться до того, щоб:

- виявити обсяг, глибину і якість сприйняття (засвоєння) матеріалу, що вивчається;
- визначити недоліки у знаннях і намітити шляхи їх усунення;
- виявити ступінь відповідальності студентів і ставлення їх до роботи;
- стимулювати інтерес студентів до предмета і їх активність у пізнанні.

Контроль знань студентів під час проведення семінарських занять може відбуватись в наступних **формах**:

- детальний усний аналіз поставлених питань;
- вибіркове усне опитування «з місця»;
- дискусійне обговорення питань;
- індивідуальне розв'язування практичних завдань, проблемних запитань чи завдань;
- фронтальне стандартизоване опитування за картками, тестами протягом 5-10 хв;
- письмова (до 30 хв.) самостійна робота по варіантах тощо.

Критерії поточної оцінки («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»)

Оцінка «п'ять» ставиться, якщо студент(ка) виявляє глибокі, повні, цілісні, міцні і творчо засвоєні знання програмного матеріалу, усвідомлені уміння і навички, необхідні для роботи в навчальних закладах середньої освіти; відповідь чітка і завершена, у письмовій роботі не повинно бути помилок. Ознайомлений(а) з найновішими досягненнями вітчизняної і зарубіжної історіографії, джерелознавства, науковими концепціями, та, головне вміє їх використовувати під час відповіді на запитання, вміє ставити під сумнів сталі принципи та ідеї. Знає джерелознавчу історичну термінологію і наукову періодизацію, володіє понятійним апаратом, відмінно

орієнтується в історичній хронології, володіє просторовою компетенцією (інтелектуальні операції, що дають змогу бачити за умовно-площинними зображеннями історичні факти, події та явища); створює розумний баланс між соціальною, економічною, політичною і культурною складовою історії, вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати джерела з історії України. Повною мірою володіє історичним критичним мисленням, аналізом (вміє класифікувати джерельну інформацію на компоненти, розуміючи їх взаємозв'язки та організаційну структуру). Здатен (на) самостійно на основі сформованих ціннісних орієнтирів оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні, дотримуючись принципів наукової об'єктивності й неупередженості, пропонувати способи розв'язання суспільних проблем, що дозволить в умовах неповної (недостатньої) інформації інтегрувати знання для розв'язання власних та суспільних проблем; будує переконливу аргументацію, рецензує відповіді ровесників. Вміє організувати комплексний пошук, неупереджений аналіз та інтерпретацію історичних джерел (як українською, так й іноземними мовами); може використовувати сучасні інформаційно-технологічні ресурси у навчальній діяльності.

Може використати інноваційні технології. Має аналітичне та синтетичне мислення. Бере активну участь у групових формах роботи в межах етики професійних взаємин, зокрема дискусіях, прес-конференціях, формує аргументацію, базовану на здобутих знаннях, демократичних переконаннях і гуманістичних цінностях; застосовує оптимальну стратегію діяльності, бере на себе відповідальність; проводить рефлексію, самооцінку та коригування пізнавальної діяльності; вміє долати труднощі, вдосконалює з високим рівнем автономності здобуті під час навчання компетенції тощо. Використовує під час навчання джерельний матеріал, здатен(на) його пропагувати через просвітницьку діяльність. Керується моральними та етичними нормами, з повагою і розумінням ставитися до інших світоглядних позицій, враховує гендерний підхід, поважає різноманітність та мультикультурність в Україні.

Оцінка «чотири» ставиться, якщо студент(ка) має глибокі і повні знання програмного матеріалу, усвідомлені уміння і навички, здатен (на) щодо їх застосування на практиці; відповідь чітка і практично завершена, у письмовій роботі є незначні помилки. Ознайомлений(а) з найновішими

досягненнями вітчизняної історіографії, джерелознавства, науковими концепціями, та, головне вміє їх використовувати під час відповіді на запитання. Знає історичну термінологію і наукову періодизацію, володіє понятійним апаратом, добре орієнтується в історичній хронології, володіє просторовою компетенцією (інтелектуальні операції, що дають змогу бачити за умовно-площинними зображеннями історичні факти, події та явища); створює розумний баланс між соціальною, економічною, політичною і культурною складовою історії, вміє класифікувати, систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати джерельний історичний матеріал. Достатньо володіє історичним критичним мисленням, аналізом і синтезом. Здатен (на) самостійно на основі сформованих ціннісних орієнтирів оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні, дотримуючись принципів наукової об'єктивності й неупередженості, пропонувати певні способи розв'язання суспільних проблем, що дозволить в умовах неповної (недостатньої) інформації інтегрувати знання для розв'язання власних проблем; будує аргументацію на основі 2-3 доказів, може рецензувати відповіді ровесників. Вміє організовувати пошук, аналіз та інтерпретацію історичних джерел (як українською, так й іноземними мовами); може використовувати сучасні інформаційно-технологічні ресурси у навчальній діяльності. Може порівнювати й оцінювати діяльність історичних осіб із позиції загальнолюдських та національних цінностей; визначати роль людського фактора у створенні джерел, однак не може розкрити внутрішні мотиви й зовнішні чинники діяльності історичних осіб. Має певний рівень аналітичного та синтетичного мислення. Бере участь у групових формах роботи в межах етики професійних взаємин, зокрема дискусіях, прес-конференціях, формує аргументацію (в аргументації зустрічаються окремі неточності), базовану на здобутих знаннях, демократичних переконаннях і гуманістичних цінностях; застосовує оптимальну стратегію діяльності; проводить самооцінку пізнавальної діяльності, вдосконалює з достатнім рівнем автономності здобуті під час навчання компетенції тощо. Використовує під час навчання джерельний матеріал, здатен(на) його пропагувати через просвітницьку діяльність. Керується моральними та етичними нормами, з повагою і розумінням ставитися до інших світоглядних позицій, враховує гендерний підхід, поважає різноманітність та мультикультурність в Україні.

Оцінка «три» ставиться, якщо у студента (ки) є суттєві помилки в знанні фактичного матеріалу (більше 50%), елементарні уміння і навички; не здатен (на) повною мірою використати знання, уміння і навички на практиці; відповідь не чітка і спрощена, у письмовій роботі є суттєві помилки. Ознайомлений(а) з досягненнями вітчизняної історіографії, джерелознавства, науковими концепціями, та не вміє їх використовувати під час відповіді на запитання, а просто перераховує. **Посередньо** знає історичну термінологію і володіє понятійним апаратом, задовільно орієнтується в історичній хронології, не достатньо володіє просторовою компетенцією; не вміє класифікувати, систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати джерельний історичний матеріал. Посередньо володіє історичним критичним мисленням, аналізом і синтезом. Здатен (на) посередньо оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні, до кінця не здатен (на) інтегрувати знання для розв'язання власних та суспільних проблем. Не може переконливо аргументувати, рецензії відповідей ровесників поверхові. Вміє організовувати пошук історичних джерел, але не може їх критично проаналізувати. Не використовує сучасні інформаційно-технологічні ресурси у навчальній діяльності. Знає історичну персоналістику, але не може порівнювати й оцінювати діяльність історичних осіб із позиції загальнолюдських та національних цінностей; визначати роль людського фактора в історії, розкривати внутрішні мотиви й зовнішні чинники діяльності історичних осіб.

Не використовує інноваційні технології і не має синтетичного мислення. Бере пасивну участь у групових формах роботи в межах етики професійних взаємин, зокрема дискусіях, прес-конференціях; не застосовує оптимальну стратегію діяльності, не бере на себе відповідальність; не проводить рефлексію, самооцінку та коригування пізнавальної діяльності. Керується моральними та етичними нормами, з повагою і розумінням ставитися до інших світоглядних позицій, враховує гендерний підхід, поважає різноманітність та мультикультурність в Україні. Вдосконалює з посереднім рівнем автономності здобуті під час навчання компетенції.

Оцінка «два» ставиться, якщо у студента (ки) елементарні знання фактичного матеріалу (до 25%), відсутні уміння і навички, тому не здатен (на) їх використати на практиці; відповідь не змістовна і не доречна, у письмовій роботі є

	<p>суттєві помилки (більше 75%). Не ознайомлений(а) з досягненнями вітчизняної історіографії, джерелознавства, науковими концепціями, та не вміє їх використовувати під час відповіді на запитання. Практично не знає джерелознавчу термінологію (до 25%), незадовільно орієнтується в історичній хронології (до 25%), не володіє просторовою компетенцією; не вміє класифікувати, систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал. Не володіє історичним критичним мисленням, аналізом і синтезом. Не здатен (на) оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні. Відсутня об'єктивна і неупереджена аргументація, самооцінка і оцінка інших. Не вміє організовувати пошук історичних джерел, не може їх критично проаналізувати. Не використовує сучасні інформаційно-технологічні ресурси у навчальній діяльності. Знає історичну персоналістику на рівні переліку історичних постатей. Не використовує інноваційні технології і не має синтетичного мислення. У групових формах роботи тільки присутній(я) без особистої відповідальності, стратегії; не дотримується норм професійної етики, не виявляє усвідомлення необхідності удосконалення професійних якостей, не вдосконалює здобуті під час навчання компетенції.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Належне виконання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) змісту питань планів семінарських занять (лютий-червень). Для цього необхідно готувати конспекти семінарських занять. Вітається якісна підготовка візуалізованих презентацій відповідей на семінарські питання. Однак слід пам'ятати, що візуалізована презентація тільки доповнює підготовлену основну відповідь студента (-ки); 2) підготовка індивідуальної роботи впродовж лютого-травня. Виконання цих завдань передбачає якісну пошукову працю, творчий підхід до оформлення студентом (-кою) роботи; 3) написання контрольної роботи; 4) здача колоквіуму.
<p>Підсумковий контроль</p>	<p>Підсумковий контроль – залік (травень): При обчисленні підсумкового семестрового балу враховується: Поточні оцінки успішності (5 – «відмінно», 4 – «добре», 3 – «задовільно», 2 – «незадовільно») –</p>

виставляються під час проведення семінарських занять;

Підсумкова оцінка за семінарські заняття виставляється студенту в кінці семестру за результатами роботи на семінарських заняттях і є середнім арифметичним (заокругленим до сотих) всіх отриманих оцінок за семінарські заняття. Отримані «незадовільні» оцінки враховуються при додаванні оцінок і входять у загальну кількість отриманих оцінок.

Поточний контроль проводиться на всіх видах аудиторних занять. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між науково-педагогічним працівником та студентами у процесі навчання, забезпечення управління навчальною мотивацією студентів. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як науково-педагогічним працівником для коригування методів і засобів навчання, так і студентами для планування самостійної роботи. Особливим видом поточного контролю є колоквиум. Поточний контроль може проводитись у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на практичних заняттях та лекціях, у формі виступів студентів при обговоренні питань на семінарських заняттях, у формі комп'ютерного тестування тощо. Результати поточного контролю враховуються при визначенні підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни.

Студенту, який має наукові публікації, виступи на наукових конференціях, бере активну участь в роботі студентського наукового гуртка, був учасником олімпіад, конкурсів з відповідної (чи суміжної) дисципліни за поданням наукових керівників чи керівників наукових гуртків та рішенням кафедри в підсумковий семестровий бал може додаватись **максимально 10 балів за участь в науковій роботі** (за умови, що підсумковий семестровий бал не перевищує 100 балів).

Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Контрольна письмова робота, як правило, виконується студентами після почергово проведених 3-4 семінарських занять. Індивідуальний проєкт виконується у вигляді підготовленого завдання, до якого входять джерела та історіографія з наперед обраних тем з історії України.

Академічна доброчесність:

Академічна доброчесність учасників освітнього процесу формується на основі дотримання принципів академічної доброчесності з урахуванням норм Статті 42 Закону України «Про освіту», «Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника», Кодексу честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Відвідування занять:

Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в онлайн формі за погодженням із деканом факультету).

За умови відсутності студента(-ки) на лекції чи семінарському занятті без поважних причин (довідки, виданої лікарською установою, заяви, підписаної в деканаті і т. п.), отримання негативної оцінки або невчасного виконання студентами індивідуальних робіт у визначений день (як правило, в середу о 15.00–16.00 год.) має відбутися відпрацювання. Політика курсу передбачає передачу усіх невиконаних завдань у встановлений термін. Пропущене заняття студент(ка) може «відпрацювати» у формі, визначеній викладачем та кафедрою. Як правило, «відпрацювання» проходить в усній формі, шляхом вирішення тестових завдань на сайті дистанційного навчання тощо.

Тестові завдання

1. Один із видів джерел до вивчення проблеми етнополітичних процесів в Західній Україні у роки Другої світової війни:

- монографія
- підручник
- енциклопедія
- спогади

2. Вперше представлено інформацію про так звані «окупаційні фонди» державних архівів України у збірнику:

- «Архіви окупації: 1941–1944»
- «Радянське Прикарпаття. Документи і матеріали»
- «Культурне життя в Україні. Західні землі»
- «Літопис нескореної України»

3. Автором ґрунтовних збірників німецьких архівних матеріалів з історії України періоду Другої світової війни є:

- О. Лисенко
- О. Боляновський
- В. Косик
- О. Марущенко

4. Збірник документів і матеріалів “Культурне життя в Україні. Західні землі” підготовлений:

- науковцями Інституту українознавства імені І. Крип’якевича у Львові
- науковцями Прикарпатського університету
- науковцями Острозького колегіуму
- науковцями Києво-Могилянської академії

5. Видання “Літопис нескореної України” започатковано у:

- 1991 р.
- 1993 р.
- 1995 р.
- 2000 р.

6. Голова УЦК і, водночас, автор спогадів про життя українців дистрикту Галичина:

- О. Лисенко
- О. Боляновський
- В. Косик
- В. Кубійович

7. Автор праці «Роки німецької окупації»:

- К. Паньківський

О. Боляновський
В. Косик
В. Кубійович

8. Слова «Відкриття навчальних закладів вважаю зовсім недоцільним, бо тубільцеві-хліборобу і тубільцеві-робітнику освіта лише зашкодить» належать:

К. Паньківському
Є. Коху
В. Косику
В. Кубійовичу

9. В періодиці воєнного часу німецька влада забороняла друкувати інформацію про:

переможні битви німецьких військ
програшні битви німецьких військ
культурну тематику
економічні питання

10. «Станиславівське слово» – це:

збірник документів
газета
монографія
лист

11. Діяч ОУН, який був засланий організацією до німецького війська як військовий перекладач, автор «Спогадів з життя»:

В. Косик
В. Кубійович
О. Корчак-Гординський
Є. Кох

12. Автор праці «Спомини з передвоєнного Львова та воєнного Відня»:

В. Косик
В. Кубійович
О. Корчак-Гординський
Р. Волчук

13. Автор слів ««Дистрикт Галичина» мав дещо інший статус, ніж польська частина Генеральної Губернії. Тут вдалося організувати Український допомоговий комітет, відновити громадські організації, зокрема й розпущений польським режимом «Пласт»...»:

В. Кубійович
О. Корчак-Гординський
Р. Волчук

Є. Кох

14. Спільна заява «До порозуміння і єднання», яка вимагала вивчення «складних питань», підписана президентами:

України і Польщі

України і Росії

України і Німеччини

Польщі і Німеччини

15. Основоположником польських наукових студій з дослідження українсько-польських взаємин періоду Другої світової війни вважається:

О. Марущенко

Р. Тожецький

Г. Мотика

В. Семашко

16. Поділити польських дослідників на чотири групи: «ревізійністську», «традиційну», істориків українського походження та позанаукову запропонував:

О. Марущенко

Р. Тожецький

Г. Мотика

В. Семашко

17. До «традиціоналістів» належав:

О. Марущенко

О. Лисенко

Г. Мотика

В. Семашко

18. Вимагають засудження ОУН і УПА як «злочинних організацій»:

традиціоналісти

ревізійністи

історики українського походження

позанаукова група

19. Намагається на джерельній основі довести дискримінаційну політику польського уряду щодо українців, щоб таким чином відстоювати право українців на самозахист:

О. Марущенко

О. Лисенко

Г. Мотика

Є. Місило

20. Вважають, що ОУН і УПА мали на меті тільки усунути поляків з території етнічних українських земель:

традиціоналісти

ревізіоністи

традиційна група

позанаукова група

21. Відома антиукраїнськими поглядами:

традиціоналісти

ревізіоністи

історики українського походження

позанаукова група

22. Бібліографічний покажчик О. Лисенка і О. Марущенко вийшов друком в:

1999 р.

2000 р.

2003 р.

2023 р.

23. Автор публікації «Українсько-польський конфлікт 1943 р. на Волині в сучасних вітчизняних інтерпретаціях»:

О. Марущенко

О. Лисенко

Г. Мотика

Є. Місило

24. Автор тези «німецький і радянський режими були зацікавлені в розпалюванні ворожнечі між двома поневоленими народами, вбачаючи у взаємній кривавій боротьбі ефективний засіб боротьби з незалежницькими рухами»:

О. Калакура

О. Лисенко

Г. Мотика

Є. Місило

25. Автор статті «Третя сторона в польсько-українській війні. Історія з грифом «Секретно»»:

В. В'ятрович

О. Лисенко

Г. Мотика

Є. Місило

26. До групи поза науковців належить:

О. Марущенко

О. Лисенко

Г. Мотика
В. Поліщук

27. Т. Ольшанський належить до:
традиціоналістів
ревізіоністів
істориків українського походження
позанаукової групи

28. А. Корман належить до:
традиціоналістів
ревізіоністів
істориків українського походження
позанаукової групи

29. В. Філяр належить до:
традиціоналістів
ревізіоністів
істориків українського походження
позанаукової групи

30. Німецький вчений, автор праці «Вермахт и оккупация (1941–1944)»:
Є. Кох
Н. Мюллер
М. Гомзе
В. Семашко

31. Основні аспекти агітації на роботу в Німеччину, котру проводило німецьке командування на окупованій території Галичини, описано в праці М. Михайлюка:
«Німецька пропаганда в Україні»
«Україна крізь віки»
«Галичини»
«Архіви окупації. 1941–1944»

32. Примусове залучення галицького соціуму на роботах у Третньому райху яскраво висвітлено у роботі «Нацистський окупаційний режим у східногалицькому селі 1941–1944 рр.», автором якої є:
Г. Стефанюк
В. Старка
О. Лисенко
О. Марущенко

33. В роботі «Остарбайтери – українські примусові робітники нацистської Німеччини» подає інформацію про перші спроби вивезення східногалицького соціуму:

- О. Лисенко
- О. Марущенко
- Т. Пастушенко
- Г. Стефанюк

34. Термін, яким світова історіографія називає геноцид євреїв, здійснюваний нацистами в роки Другої світової війни:

- депортація
- репарація
- голодомор
- голокост

35. Праця «Бабин Яр: сторінки трагедії», в яку увійшли розповіді свідків та учасників подій, подає інформацію, в основному, про:

- депортації
- репарації
- голодомор
- голокост

36. Історія історичної науки – це:

- джерельна база
- історія
- історіографія
- література

37. Представники якої історіографії В. Кубійовича та митрополита А. Шептицького “запеклими ворогами українського народу”:

- радянської
- сучасної вітчизняної
- зарубіжної
- діаспорної

38. Звинувачував УГКЦ у підтримці ОУН та допомозі при насильницькій мобілізації до дивізії “Галичина” у праці “Дорогою ганьби і зради”:

- О. Лисенко
- О. Марущенко
- С. Даниленко
- Г. Стефанюк

39. Радянський публіцист (справжнє прізвище К. Гальський, офіцер КДБ), автор праці “Свастика на сутанах”:

К. Дмитрук
О. Марущенко
С. Даниленко
Г. Стефанюк

40. Галузь знань, яка вивчає розвиток історичної думки, збагачення наукових історичних знань, місце історичної науки в суспільному житті – це:
історіографія
джерелознавство
археографія
філософія

41. Спеціальна галузь історичної науки, яка вивчає тенденції розвитку історичних знань, української історичної думки, діяльність українських наукових осередків та центрів історичної науки – це:
українська історіографія
зарубіжна історіографія
польська історіографія
німецька історіографія

42. Автор монографії “Українська повстанська армія: протистояння в Західній Україні (1939–1945 рр.)”:
І. Льюшин
О. Марущенко
С. Даниленко
Г. Стефанюк

43. Авторами бібліографічного покажчика публікацій, які стосуються діяльності ОУН та УПА, в якому вказано, що лише протягом п’яти років (1998–2002) з’явилося понад 1400 публікацій з даної теми, є:
І. Льюшин та О. Марущенко
О. Лисенко та О. Марущенко
С. Даниленко та К. Дмитрук
О. Лисенко та Г. Стефанюк

44. Автор публікацій “Відносини українського національного руху з німецькими чинниками в період Другої світової війни” та “Політичні акції ОУН напередодні німецько-радянської війни”:
І. Льюшин
О. Марущенко
С. Даниленко
Г. Стефанюк

45. Серед праць сучасних істориків найвагомим внеском у наукову розробку проблематики культурних процесів є монографія Н. Антонюк: “Українське культурне життя в Генеральній Губернії (1939-1944 рр.)” «Україна крізь віки» «Галичини» «Архіви окупації. 1941–1944»

46. Особливості політичного розвитку та суспільно-політичного становища в Галичині на основі аналізу ряду періодичних видань, а саме “Станіславівського слова”, “Української школи”, “Львівських вістей”, “Українських щоденних вістей” проаналізував у праці “Східногалицька періодика 1941-1944 рр.: політичні та культурні аспекти”:

І. Льюшин
О. Марущенко
С. Даниленко
В. Офіцинський

47. Публікація І. Поїздник “Окупаційна влада як чинник міжконфесійних відносин на Галичині в 1941–1944 рр.” присвячена:
голокосту
релігійному питанню
трудовій мобілізації
депортації

48. Автором праці «Митрополит А. Шептицький (Історіографічні аспекти)» є ужгородський вчений:
І. Льюшин
О. Марущенко
С. Даниленко
М. Вегеш

49. Автор праці «Німецька окупаційна політика в Україні у 1941-1944 рр.: проблеми історіографії»:
І. Льюшин
О. Марущенко
С. Даниленко
А. Боляновський

50. Спеціальна галузь історичної науки, яка вивчає тенденції розвитку історичних знань, історичної думки українського зарубіжжя, діяльність діаспорних наукових осередків та центрів історичної науки – це:
радянська історіографія
зарубіжна україніка
польська історіографія

німецька історіографія

51. Автором монографії “Україна і Німеччина у Другій світовій війні” є:

Г. Стефанюк

М. Кугутяк

В. Косик

В. Кубійович

52. Статтю «Гітлер думає про Україну» підготував:

М. Кугутяк

В. Косик

В. Кубійович

В. Гоцький

53. Статтю «Плани Гітлера щодо України» опублікував:

В. Косик

В. Кубійович

В. Гоцький

С. Кульчицький

54. «Нарис історії України: формування модерної української нації ХІХ-ХХ ст.» написав:

В. Косик

Я. Грицак

В. Кубійович

В. Гоцький

55. Автором публікації «Актуальні проблеми сучасної української історіографії історії Другої світової війни» є:

В. Кучер

М. Кугутяк

В. Косик

О. Марущенко

56. «Грабіжницька економічна політика гітлерівських окупантів в Галичині у 1941-1944 рр.» є публікацією

В. Машотаса

В. Кучера

М. Кугутяка

В. Косика

57. «Органи управління на окупованій території України (1941-1944)» опублікував:

П. Рекотов

М. Кугутяк
В. Косик
О. Марущенко

58. Процес приєднання Західної України до складу СРСР в 1939 р. називають:
голокост
інкорпорація
репарація
голодомор

59. Вхідження економічного та соціально-побутового життя населення західних областей України до радянської соціально-економічної системи відбувалося:
протягом 1938 – 1939 років
протягом вересня 1939 – червня 1941 років
протягом червня 1941 – жовтня 1944 років
протягом 2021 – 2023 років

60. «Важкими питання» в історії України періоду Другої світової війни називають:
українсько-польські відносини
російсько-німецькі відносини
культурні процеси
трудова мобілізацію

Рекомендована література

Збірники опублікованих документів

1. Відновлення Української держави в 1941 році. Нові документи і матеріали / Київський Національний університет імені Т. Шевченка. Центр українознавства. Центральний державний архів вищих органів влади та управління України. К.: Укр. Вид. Спілка, 2001. 198 с.
 26. Депортації. Західні землі України кінця 30-х – початку 50-х рр. Документи, матеріали, спогади. У трьох томах. Т. 1. 1939-1945 рр. Львів: вид-во Інституту укр-ва НАНУ, 1996. 752 с.
 27. Косик В. Україна в Другій світовій війні /Збірник німецьких архівних матеріалів/. Т. 3. Львів, 1999. 384 с.
 28. Культурне життя в Україні. Західні землі. Документи і матеріали. К.: Наукова думка, 1995. Т. 1.: 1939-1953. 1995. 742 с.
 29. Німецько-фашистський окупаційний режим на Україні. Збірник документів і матеріалів. К.: Політвидав. України, 1963. 488 с.
 30. ОУН в світлі постанов Великих Зборів і Конференцій та інших документів з боротьби 1929-1955 рр. Торонто, 1955. 370 с.
 31. Сергійчук В. ОУН-УПА в роки війни. Нові документи і матеріали. К.: Дніпро, 1996. 496 с.
 32. Україна в Другій світовій війні у документах: Збірник німецьких архівних матеріалів. Т. 1. Львів: Ін-т українознавства, 1997. 384 с.
 33. Український націоналізм у Другій світовій війні /Збірник статей, спогадів, документів. Торонто, Нью-Йорк: Новий шлях, 1985.
 34. Українська суспільно-політична думка в ХХ ст.: Документи і матеріали. Т. 3. Мюнхен, Нью-Йорк, 1983. 382 с.
- Мемуари
35. Альманах Станіславівської землі. Нью-Йорк, Торонто, Мюнхен, 1975. 959 с.
 36. В боротьбі за Українську державу: Есеї, спогади, свідчення, літописання, документи Другої світової війни. Вінніпег, Лондон, Париж, Мюнхен, Нью-Йорк, Торонто, 1990. 1294 с.
 37. Городенщина /Історично-мемуарний збірник. Нью-Йорк, Торонто, Вінніпег, 1978. 871 с.
 38. Зелений З. Українське юнацтво у вирі Другої світової війни. Торонто, 1965. 280 с.
 39. Кедрин І. Життя – події – люди: Спомини і коментарі. Нью-Йорк: Червона калина, 1976. 724 с.
 40. Кубійович В. Українці в Генеральній Губернії (1939-1941). Історія Українського Центрального Комітету. Чикаго: вид-во М. Денисюка, 1975. 664 с.
 41. Літопис УПА. Торонто, Львів: Літопис УПА, 1978. Т. 1. 255 с.
 42. Паньківський К. Роки німецької окупації. Нью-Йорк, Торонто: Життя і мислі, 1965. 480 с.
 43. Стецько Я. 30 червня 1941: Проголошення відновлення державності України / Передмова д-ра Д. Донцова. Лондон, 1967. 463 с.
- Монографії, посібники, статті

44. Андрухів І., Кам'янський П. Суспільно-політичні та релігійні процеси на Станіславщині в кінці 30-х – 50-х роках ХХ ст. Історико-політологічний аналіз. Івано-Франківськ: Нова зоря, 2005.
45. Антонюк Н.В. Українське культурне життя в Генеральній Губернії /1939-1944 рр./ . Львів, 1997. 232 с.
46. Вегеш М. Митрополит А. Шептицький (Історіографічні аспекти). *Проблеми української історіографії*: Матеріали Всеукраїнської наукової конференції, присвяченої 30-річчю Українського Історичного Товариства і журналу “Український історик”. Мукачеве, 1996. С. 80-86.
47. Верес О. Культурна політика ОУН в програмних документах і матеріалах періоду Другої світової війни. *Історія слов'янських народів: актуальні проблеми дослідження*. Вип.6: Слов'янські народи в Другій світовій війні. К., 2000. С. 223-227.
48. Грімстед П. Доля українських культурних цінностей під час Другої світової війни. Львів: Фенікс, 1992. 119 с.
49. Добрянський М. Український Центральний Комітет. *Календар “За народ”*. Б.м., 1943. 46 с.
50. Домбровський О. До історії української науки під час Другої світової війни. *Український історик*. 1975. Ч.1/2. С. 110-113.
51. Єржабкова Б. Освіта і німецька шкільна політика в Райхскомісаріаті Україна. *Визвольний шлях*. 1986. Кн. XI. С. 1366-1379.
52. Коваль М.В. Діяльність “Просвіти” на окупованій території України (1941-1944 рр.). *”Просвіта”: історія та сучасність*. К.: Веселка, 1998. С. 90-95.
53. Коваль М.В. Доля української культури за “нового порядку” (1941-1944): Методологія та методика історичного дослідження. *Український історичний журнал*. 1993. №11. С. 13-28.
54. Коваль М.В. Українська культура та її діячі в політиці нацистських колонізаторів. *Український історичний журнал*. 1993. №9. С. 13-18.
55. Кузьмінець О., Багаліка Ю., Ухач В., Культурно-освітня діяльність ОУН в умовах фашистської окупації. *Історія слов'янських народів: актуальні проблеми дослідження*. Вип.6: Слов'янські народи в Другій світовій війні. К.: Національний педагогічний університет ім. М. Драгоманова, 2000. С. 227-232.
56. Ленська В.В. Фашистська шкільна політика на окупованій території України. *Український історичний журнал*. 1990. №10. С. 81-86.
57. Лисенко О.Є., Марущенко О.В. Організація Українських Націоналістів та Українська Повстанська Армія /Бібліографічний покажчик публікацій 1998-2002 років. К., 2002. 200 с.
58. Лисенко О.Є., Марущенко О.В. Українсько-польські стосунки періоду Другої світової війни у вітчизняній історіографії. /Бібліографічний покажчик. Київ – Івано-Франківськ, 2003. 124 с.
59. Луцький О. Культурне життя в роки війни. *Історія України*. Львів: Світ, 1996. С. 321-325.
60. Луцький О. Українське культурне життя Галичини під час німецької окупації 1941-1944 рр. *Україна: культурна спадщина, національна свідомість*,

державність. 1997. №3-4. С. 194-225.

61. Марущенко О. Актуальні проблеми сучасної української історіографії історії Другої світової війни. *Вісник Прикарпатського університету*. Вип. III. Івано-Франківськ: Плай, 2000. С. 143-158.

62. Ольжич О. Культурна політика українського націоналізму. *Незнаному воякові*. К., 1994. С. 226-230.

63. Офіцинський В. Східногалицька періодика 1941-1944 рр.: політичні та культурні аспекти. Ужгород, 1997. 59 с.

64. Сворак С. Д. Освітня діяльність Греко-католицької церкви у Галичині в 1941-1946 рр. *Спадщина митрополита А. Шептицького в національному й духовному відродженні України*. Івано-Франківськ: Плай, 2000. С. 123-126.

65. Ступарик Б. Шкільництво Галичини у роки Другої світової війни. *Вісник Прикарпатського університету*. Вип. VII. Педагогіка. Івано-Франківськ: Плай, 2002. С. 108-113.

46. Стефанюк Г. Українська школа в політичних планах німецької окупаційної адміністрації в 1941–1944 рр. *Людина і політика*. № 2 (20). Київ-Харків-Львів-Донецьк, 2002. С. 19 – 28.

47. Стефанюк Г. Німецька освітня політика в Україні (1941–1944 рр.) в історіографії. *CARPATICA – Карпатика. Україна на зламі століть: актуальні проблеми історії, етнології та політології*. Вип. 26. Ужгород: Видавництво Ужгородського національного університету, 2003. С. 97 – 108.

48. Стефанюк Г. Українська громадськість в боротьбі за національну освіту та культуру в 1941–1944 рр. (На матеріалах західних областей України). *Вісник Прикарпатського університету. Історія*. Івано-Франківськ, 2003. Вип. VII. С. 31 – 43.

49. Стефанюк Г. Культурно-освітня діяльність ОУН в роки Другої світової війни. *Українська Повстанська Армія – феномен національної історії: Матеріали Всеукраїнської наукової конференції*. Івано-Франківськ: Плай, 2003. С. 85 – 89.

50. Стефанюк Г. Народна освіта Галичини в умовах окупаційного режиму (1941–1944 рр.). *Україна і Польща в ХХ столітті: проблеми і перспективи взаємовідносин. Збірник наукових праць*. Київ-Краків, 2002. С. 182 – 186.

51. Стефанюк Г. Питання захисту національної школи у діяльності УГКЦ у роки Другої світової війни. *Християнство в Україні на межі третього тисячоліття*. Івано-Франківськ: Плай, 2002. С. 383 – 388.

52. Стефанюк Г. Українське вчительство Західної України в період німецького “нового порядку” (1941–1944 рр.). *Схід (аналітично-інформаційний журнал)*. № 4 (62). Донецьк, 2004. С. 60 – 63.

53. Стефанюк Г. Особливості німецької освітньої політики у Генеральній Губернії та Райхскомісаріаті Україна в період Другої світової війни (1941 – 1944 рр.). *Україна соборна: Збірник наукових статей*. К., 2005. Вип. 2. Ч. II. С. 364 – 371.

54. Стефанюк Г. Соціальне і матеріальне становище освітян Західної України в 1941 – 1944 рр. *Сторінки воєнної історії України. Збірник наукових статей*. Вип. 9. Ч. 3. К., 2005. С. 70 – 78.

55. Стефанюк Г. Шкільна молодь Західної України в контексті ідеологічних впливів в період нацистської окупації (1941 – 1944 рр.). *Сторінки історії*. Вип. 23.

К.: “Політехніка”, 2006. С. 181 – 190.

56. Стефанюк Г. Соціальна парадигма українського шкільництва в Галичині у роки німецької окупації (1941 – 1944 рр.). *Архіви окупації. 1941 – 1944 / Державний комітет архівів України; Упорядник Н. Маковська*. К.: Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2006. С. 811 – 817.

57. Стефанюк Г. Соціальний фактор в культурно-освітньому житті Галичини і Волині у період нацистського “нового порядку” (1941 – 1944 рр.). *Сторінки воєнної історії України*. К.: Інститут історії України НАН України, 2006. Т.10. Ч.1. С. 468 – 476.

58. Стефанюк Г. Освіта як чинник національної культури у програмових засадах ОУН(Б) періоду Другої світової війни. *Вісник Прикарпатського національного університету. Історія*. Вип. X – XI. 2006. С. 46 – 55.

Автореферати дисертацій

59. Антонюк Н. Українське культурне життя в Генеральній Губернії (1939-1944 рр.): Автореф. дис. на здоб. наук. ступ. докт. історичних наук. Львів, 1999. 35 с.

60. Боляновський А. Німецька окупаційна політика в Галичині у контексті гітлерівського “нового порядку” в Європі у 1941-1944 роках: Автореф. дис. на здоб. наук. ступ. к-та історичних наук. Львів, 1999. 17 с.

61. Сворац С. Загальноосвітня школа західноукраїнського регіону в контексті суспільно-політичного життя другої половини 40-х – першої половини 60-х років ХХ століття:): Автореф. дис. на здоб. наук. ступ. докт. історичних наук. К., 1999. 34 с.

62. Стефанюк Г. Шкільництво в Західній Україні під час нацистської окупації (1941–1944 рр.): Автореф. дис. на здоб. наук. ступ. к-та історичних наук. Івано-Франківськ: Плай, 2004. 20 с.

63. Ухач В. Культурно-освітня діяльність ОУН (1929-1944 рр.): Автореф. дис. на здоб. наук. ступ. к-та історичних наук. К., 1998. 16 с.

Інформаційні ресурси

1. Етнополітичні процеси в Західній Україні в роки Другої світової війни: джерела та історіографія. URL: www.pu.if.ua/depart/Historiography/ua/225/

2. Волинська трагедія 1943 р в сучасній українській. URL: історіографіїreferatcentral.org.ua

3. Нарис німецькомовної історіографії про Україну в Другій світовій війні. URL: histans.com/LiberUA/978-966-00-1063-5/5.pdf

4. Джерела та історіографія історії Другої світової війни. URL: eprints.kname.edu.ua

5. Акція "Вісла" в сучасній зарубіжній історіографії. URL: papers.univ.kiev.ua

6. Левченко Ю.І. Історіографія окупаційного режиму. URL: www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ltkp/2011_67/ist/ist10.pdf

7. Проблеми культури Західної України в сучасній українській історіографії. URL: uahistory.info/.../problemi_kulturi_zakhdno_ukrani_v_suchasnjj_uk.

Навчально-методичний посібник

Стефанюк Галина Василівна

**ЕТНОПОЛІТИЧНІ ПРОЦЕСИ
В ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ У РОКИ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ:
ДЖЕРЕЛА ТА ІСТОРИОГРАФІЯ**

Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника, 2025

УДК 94 (477.8):

ББК 63.3 (4 Укр) 624